

Dichterbij De zin van afscheidsfotografie dan ooit

Als je gaat **trouwen**, is het gebruikelijk dat er een fotograaf bij is. Maar ook als iemand **overlijdt**, gebeurt het steeds vaker dat nabestaanden een **fotoreportage** van de uitvaart laten maken. Rouwfotograaf Anna Groot: “Het kan echt helpen bij de **rouwverwerking**.”

Rouw-
fotograaf
Anna Groot.

Het was eigenlijk toeval, hoe rouwfotograaf Anna Groot in het vak terecht is gekomen. “Ik runde een communicatiebureau waarvoor ik schrijven combineerde met fotografie. Daarnaast hielp ik af en toe een vriendin die uitvaartondernemer was geworden. Dat vond ik altijd al een heel mooi vak. In mijn omgeving zijn veel mensen overleden, onder meer mijn ouders en een aantal vrienden, en ik besepte al jong hoe belangrijk en troostrijk het is om goed afscheid te nemen van dierbaren. Dat helpt bij de rouwverwerking. Zelf uitvaartondernemer worden, zat er voor mij als alleenstaande moeder destijds niet in. Maar toen ik die vriendin kon gaan assisteren, was dat een mooie kans.”

Groot verdriet

Twaalf jaar geleden werd Anna voor het eerst gevraagd om een afscheid te fotograferen. “De uitvaartondernemer met wie ik bevriend ben kreeg het verzoek om een fotograaf in te schakelen, dus zij vroeg mij daarvoor. Mijn voordeel was dat ik al bij haar in de praktijk had geleerd hoe je je moet gedragen tijdens zo’n bijeenkomst: rustig en onopvallend. Een andere kwaliteit die je moet hebben, naast je fotografietalent, is dat je in staat bent om in de directe nabijheid te verkeren van mensen met een groot verdriet. Dat stelt eisen aan de manier waarop je kijkt en contact maakt. Je moet je onopvallend bewegen om dichtbij genoeg te komen en verdrietige momenten vast te leggen. Tijdens een uitvaart draag ik altijd donkere kleding, tenzij de familie daar uitgesproken ideeën over heeft. Niet omdat zwart de kleur van de rouw is, maar omdat je dan minder opvalt. Het is belangrijk dat ik er netjes uitzie. Gemakkelijke schoenen waarop ik geluidloos kan lopen zijn uiteraard een must.”

Extra paar ogen

“Ik merk dat rouwfotografie steeds meer geaccepteerd wordt, maar dat proces gaat tergend langzaam. Ik ben bestuurslid van Afscheidsmomenten, een coöperatie van afscheidsfotografen. Samen willen we afscheidsfotografie onder de aandacht brengen. Bij een huwelijk hoort een fotograaf er gewoon bij, waarom dan niet bij een uitvaart? Foto’s vereeuwigen een belangrijke gebeurtenis en geven een herinnering vorm, zodat die later terug te halen is. Daarbij komt dat zo’n dag als in een roes aan mensen voorbijgaat. Achteraf herinneren ze zich alleen nog maar flarden. Ik fungeer daarnaast als een extra paar ogen. Ik loop rond en fotografeer dingen die de familie niet ziet, niet kan zien

“Wat ik
mooi vind
aan uitvaarten,
is de energie.
Alle aanwezigen
zijn er met
dezelfde intentie:
afscheidnemen.
Dat verbindt”

omdat zij op de eerste rij zitten. Bijvoorbeeld wie er allemaal zijn en hoe mensen steun bij elkaar zoeken. Ik ben altijd blij als mensen ook een fotoalbum willen hebben. Een album is zo’n mooie aanleiding om met familieleden, vrienden en kennissen nog eens over het afscheid en de overledene te praten en de herinneringen te delen. Of om de foto’s te laten zien aan mensen die er niet bij konden zijn. Een album kan een belangrijke functie hebben in de periode na de uitvaart.”

Geen tweede kans

Het werk blijft bijzonder, vindt Anna. “Mensen laten mij toe op de moeilijkste dag van hun leven. Ik voel me vereerd als ze mij dit vertrouwen geven. Ik ben rustig op de achtergrond aanwezig en probeer er tegelijk helemaal voor ze te zijn. Iedere uitvaart maakt grote indruk op mij en ik ben heel geconcentreerd, want het móet goed zijn. Je krijgt immers geen tweede kans. Van tevoren vraag ik om de rouwkaart, zodat ik weet hoe de familie is samengesteld. Ook ben ik altijd blij met een draaiboek, zodat ik weet op welk moment er iets gaat gebeuren: kaarsen aansteken, livemuziek, sprekers. Soms maak ik al eerder kennis met de familie, bijvoorbeeld wanneer ze vragen of ik de overledene thuis wil

fotograferen, of het sluiten van de kist. Op de dag zelf zorg ik dat ik tijdig aanwezig ben, zodat ik me aan iedereen kan voorstellen. Als fotograaf zie je een hoop gebeuren, ook in de marge. Kinderen die hun eigen gang gaan, een huisdier dat heel belangrijk blijkt te zijn, mensen die elkaars hand pakken. En ik fotografeer niet alleen dingen die gebeuren, ik kijk ook naar de natuur, welke planten en bomen in bloei staan, en probeer zoveel mogelijk vast te leggen. Ik maak mooie close-ups van mensen, maar fotografeer ook het totaalplaatje van de ruimte of de begraafplaats. Beter een beeld te veel dan een te weinig, want je kunt een foto altijd weggooien maar je kunt hem achteraf nooit meer maken.” Mensen die heel hard huilen, fotografeert ze niet. “Niemand ziet zichzelf graag zo terug. Ik probeer wel te laten zien hoe ze getroost worden. Soms merk ik dat aanwezige mensen niet gefotografeerd willen worden, daar houd ik dan rekening mee. Maar dat gebeurt niet vaak.”

Had ik hem maar gekend

Anna maakt gemiddeld twee uitvaartreportages per maand. “Ik neem het niet mee naar huis, maar ik ben wel elke keer onder de indruk van zo’n bijeenkomst. Mensen besteden er veel zorg aan en zijn tegenwoordig zo creatief. Soms komt de overledene bijna weer tot leven door de toespraken en beelden, zeker als mensen uit allerlei hoeken hun verhaal doen: familie, vrienden, collega’s. Ik zeg soms achteraf tegen de familie: ‘Wat jammer dat ik deze persoon nooit heb gekend.’ Ik fotografeer ook uitvaarten in verschillende culturen. Zo zijn Surinaamse en Antilliaanse mensen vaak heel los en luidruchtig, dat is fijn om voor te werken. Het luistert allemaal minder nauw en ik voel me snel door de familie

opgenomen. Ooit moest ik foto’s maken van een overleden Chinese mevrouw. Ik kon er bijna niet tussen komen, alle zoons hadden hun eigen foto- of filmcamera bij zich, een gekkenhuis! Wat ik altijd mooi vind aan uitvaarten, is de energie. Alle aanwezigen zijn er met dezelfde intentie: afscheidnemen. Dat verbindt. Daarom doe ik dit werk liever dan bruidsfotografie.”

Keer op keer bekeken

Sommige uitvaarten blijven haar altijd bij. “Zoals die van een gezin dat een auto-ongeluk had gehad in Schotland. De vader en het zoontje van anderhalf waren overleden, de moeder lag met beenletsel in het ziekenhuis en het vierjarige dochtertje was ongedeerd. Ik werd ingeschakeld om vooral voor het dochtertje een tastbare herinnering te maken. De uitvaart was tumultueus, de moeder was er op een brancard bij, begeleid door twee medewerkers van het Rode Kruis. Achteraf vertelde de moeder mij dat ze veel aan de foto’s had gehad. Doordat ze zwaar onder de pijnstillers had gezeten, kon ze zich er zelf nauwelijks iets van herinneren. Een uitvaart die ook indruk maakte, was die van een oudere vrouw van wie de man vergeetachtig aan het worden was. Daarom hadden de kinderen mij ingeschakeld. Het verdriet van die man toen hij zijn vrouw in de kist zag liggen... Later heb ik ook zijn eigen uitvaart gefotografeerd. Toen hoorde ik dat hij de laatste maanden van zijn leven keer op keer met zijn kleindochter de foto’s wilde bekijken. Veel mensen denken dat het vooral zin heeft om een rouwfotograaf in te schakelen als er kinderen bij betrokken zijn. Maar ook voor oude mensen kan het heel heilzaam zijn.” Meer weten? Kijk op fotosvaneenuitvaart.nl.